

NOTITIE

AAN Algemene Vergadering VTW
VAN Bestuur VTW
DATUM 18 november 2014
ONDERWERP PE-systeem commissarissen

Op 24 juni 2014 stond de uitwerking van de aanbevelingen van de commissie Winter over permanente educatie op de agenda van de AV. De aanwezige leden pleitten voor een PE-systeem zonder rigide en bureaucratische regels, waarin de commissaris op een positieve niet-repressieve manier wordt benaderd. De AV benadrukte ook het belang van verantwoording in het RvC-jaarverslag, van het aanspreekbaar zijn én het daadwerkelijk aanspreken van commissarissen.

De Klankbordgroep heeft hier goed naar geluisterd en, op basis van de opmerkingen die in de AV en in de digitale raadpleging zijn gemaakt, opnieuw een afweging gemaakt. Het aangepaste voorstel is door het bestuur overgenomen. Het bestuur is van mening dat hiermee een praktisch en werkbaar voorstel voor een PE-systeem voorligt, dat uitgaat van de eigen verantwoordelijkheid van de individuele commissaris maar niet vrijblijvend is.

Besluit

1. De AV stemt in met invoering van het PE-systeem zoals in voorliggend voorstel (A) beschreven. Dit omvat onder meer het volgende:

- Een PE-verplichting in de kalenderjaren 2015 en 2016 tezamen van minimaal 10 PE-punten voor ieder lid en vervolgens, tot en met 2018, per kalenderjaar minimaal 5 PE-punten. De PE-verplichting vanaf 2019 wordt vastgesteld door de AV, op basis van de evaluatie door de PE-commissie.
- Inrichting van een centraal online PE-registratiesysteem waarin commissarissen de gevolgde PE-activiteiten en behaalde PE-punten kunnen registreren en waarmee ze de voortgang van hun PE kunnen bewaken.
- De in enig jaar behaalde PE-punten boven de PE-verplichting kunnen worden meegenomen naar het volgende jaar.
- Voorwaarden die het bestuur aan PE-activiteiten stelt om in aanmerking te komen voor toekenning van PE-punten (B).
- Instelling door het bestuur van een PE-commissie met taken op het gebied van monitoring van de naleving van de PE-verplichting, evaluatie van het PE-systeem en het beheer van het online PE-registratiesysteem.

2. De AV stemt in met wijziging van het Huishoudelijk Reglement (HR) door opname in het HR van voorliggend artikel over PE (C).

Samenvatting PE-systeem

Het PE-systeem gaat uit van het vertrouwen, dat elke commissaris zelf de verantwoordelijkheid draagt en neemt om op een goede manier invulling te geven aan de PE-verplichting (dit is in de kalenderjaren 2015 en 2016 tezamen minimaal 10 PE-punten en vervolgens, tot en met 2018, per kalenderjaar minimaal 5 PE-punten, waarbij de in enig jaar behaalde PE-punten boven de PE-verplichting kunnen worden meegenomen naar het volgende jaar en PE-punten behaald als commissaris binnen andere sectoren kunnen worden meegeteld, voor zover deze eveneens van belang zijn voor het commissariaat bij een woningcorporatie oftewel: niet-branchespecifiek zijn)¹, teneinde zich op permanente basis te ontwikkelen en te verbeteren.

¹ Voorbeeld: een introductietraining voor beginnende toezichthouders in het onderwijs telt wel mee, maar een introductie van het Nederlandse zorgstelsel niet.

De RvC heeft hierbij een belangrijke rol. De RvC denkt na over de PE-behoefte van de RvC en de individuele leden, legt dit vast en bespreekt dit jaarlijks bijvoorbeeld bij de jaarlijkse zelfevaluatie van de RvC en/of in het kader van het jaarverslag van de RvC. Daarnaast wordt in het PE-systeem veel belang gehecht aan het afleggen van verantwoording hierover aan stakeholders en de samenleving. Verantwoording vindt plaats door de individuele commissaris via registratie van gevolgde PE-activiteiten en behaalde PE-punten in een gebruiksvriendelijk centraal online PE-registratiesysteem en door de RvC in het jaarverslag. Verantwoordelijkheid en verantwoording zijn dus twee zijden van de PE-medaille. Het PE-systeem kent geen PE-reglement met gedetailleerde bepalingen. In het Huishoudelijk Reglement wordt een kapstokbepaling over PE opgenomen op basis waarvan het bestuur uitwerkingregels kan opstellen.

Ook stelt het bestuur een PE-commissie in met taken op het gebied van o.a. de monitoring van de naleving van de PE-verplichting en de evaluatie die in 2018 is voorzien. De commissie heeft geen sanctiemacht maar onderneemt wel actie als commissarissen en RvC's hun verantwoordelijkheid onvoldoende lijken te nemen en spreekt hen hier ook op aan. Ook kan de commissie besluiten dat door een lid onterecht PE-punten zijn toegekend en dat binnen een bepaalde termijn alsnog aan de PE-verplichting moet worden voldaan.

Alle informatie over permanente educatie inclusief het aanbod van PE-activiteiten door verschillende aanbieders, wordt op de VTW-website gepubliceerd. De registratie door een commissaris van de eigen behaalde punten is uitsluitend zichtbaar voor die commissaris en voor de PE-commissie.

Historie

Aanleiding

In de AV op 27 november 2012 werd een voorstel besproken over het invoeren van een geschiktheidstoets voor commissarissen, maar bleken de leden daarover zeer verdeeld. De verdeeldheid weerspiegelde zich ook in de uitslag van de digitale raadpleging die aan de AV voorafging; precies evenveel leden stemden voor het invoeren van een geschiktheidstoets als tegen (n=561).

De AV besloot tot de instelling van een brede ledencommissie ('Verbetering kwaliteit intern toezicht woningcorporaties'), onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. Begin 2013 spraken leden zich in een digitale raadpleging uit over de opdrachtformulering en samenstelling van de commissie onder leiding van Jaap Winter: 79% stemde hiermee in en 21% stemde tegen (n=349).

De commissie Winter kreeg de opdracht een duidelijk en omvattend kader van randvoorwaarden te bepalen, als basis voor echte en niet-vrijblijvende kwaliteits-verbetering voor intern toezicht, zodanig dat het vertrouwen van de buitenwereld op termijn kan worden verbeterd/hersteld. De commissie heeft hierbij gekeken naar vier gebieden: de toegang tot toezicht; de educatie tijdens toezicht; de evaluatie van toezicht; en de verantwoording van toezicht.

In haar [advies 'Verbetering kwaliteit intern toezicht woningcorporaties'](#) gaf de commissie Winter, in aanvulling op al datgene wat al in de Governancecode Woningcorporaties, de novelle/Herzieningswet en overige stukken wordt aangereikt, 15 aanbevelingen om de kwaliteit van het interne toezicht verder te verbeteren. De AV stemde op 25 juni 2013 in met deze aanbevelingen die onderdeel worden van de voorwaarden voor het VTW-lidmaatschap en deels worden opgenomen in de Governancecode Woningcorporaties.

De commissie stelt over de (permanente) educatie tijdens het toezicht: *"Voor een goed functioneren van het intern toezicht is wezenlijk dat commissarissen beschikken over voldoende en relevante kennis en expertise. Dit is niet een vrijblijvende verantwoordelijkheid van iedere individuele commissaris maar dient in het licht van het maatschappelijke belang te worden gewaarborgd."*

Haar concrete aanbevelingen hiertoe zijn:

- Het behalen van een minimum aantal opleidingspunten per jaar voor commissarissen bij woningcorporaties als voorwaarde voor het VTW-lidmaatschap.
- Het ontwikkelen van een permanent educatie-systeem dat wordt verplicht voor VTW-leden en wordt gereguleerd door middel van een PE-puntensysteem.
- Het opstellen van een jaarlijks opleidingsplan door de RvC voor zijn leden en in het jaarverslag verslag doen van de opleidingen waaraan door ieder lid van de RvC is deelgenomen.

Politieke ontwikkelingen

Tussen het verschijnen van het advies van de commissie Winter en de vaststelling door de AV, nam de Tweede Kamer in maart 2013 een motie aan van het lid Verhoeven (Kamerstuk 29453 nr. 300), waarbij "de regering wordt verzocht om in overleg te gaan met de VTW en Aedes, om te kijken op welke wijze permanente educatie kan worden opgenomen in de governancecode".

Het wetsvoorstel Novelle/Herzieningswet van minister Blok bevat de mogelijkheid een 'fit en propertest' voor bestuurders en commissarissen in te voeren zoals [geadviseerd door de commissie Kaderstelling en Toezicht Woningcorporaties onder leiding van Rein Jan Hoekstra](#). In de 'proeve' van AMvB die op 24 juli 2014 naar de Tweede Kamer is gestuurd, geeft de minister voorschriften over de geschiktheid voor het lidmaatschap van het bestuur en de RvC van een woningcorporatie.

In de [nota van wijziging Herzieningswet toegelaten instellingen volkshuisvesting](#) is opgenomen dat de novelle wordt aangevuld met een verplichting tot permanente educatie voor bestuurders en leden van de raad van toezicht (opgenomen in het nieuwe artikel 29b en in het nieuwe tweede lid van artikel 31, nader uit te werken bij AMvB).

Uitwerking aanbeveling 5,6 en 7 commissie Winter: PE-systeem

In januari 2014 is een eerste voorstel voor een PE-systeem op hoofdlijnen voorgelegd aan een Klankbordgroep, bestaande uit de leden Denise Bakker, Arie de Jong en Marjon Roefs (allen gewezen lid van de commissie Winter) en Hildegard Pelzer (Governance Support, programmamanager VTW-masterclasses). Hierna is dit verder uitgewerkt in een voorstel aan het bestuur. Leden konden zich eind mei 2014 hierover uitspreken in een digitale raadpleging.

Bijna tweederde (65%) van de leden stemden in met het voorgestelde PE-systeem en 35% stemden tegen (n=249). Een deel van de tegenstemmers (20%) is wel voorstander van permanente educatie maar vindt de voorgestelde opzet te bureaucratisch of acht dit principieel de verantwoordelijkheid van de individuele commissaris en de RvC. Ook de stapeling van PE-systemen wordt gezien als een bezwaar.

Op 24 juni 2014 stond de uitwerking van de aanbevelingen van de commissie Winter over permanente educatie op de agenda van de AV. De aanwezige leden pleitten voor een PE-systeem zonder rigide en bureaucratische regels, waarin de commissaris op een positieve niet-repressieve manier wordt benaderd. Ook benadrukte de AV het belang van verantwoording in het RvC-jaarverslag, van het aanspreekbaar zijn en het daadwerkelijk aanspreken van commissarissen.

Bij het voorstel dat nu voorligt is zo goed mogelijk rekening gehouden met de gevoelens en argumentatie van de leden die kritische kanttekeningen hebben gezet bij de invoering van een PE-systeem voor commissarissen bij woningcorporaties.

Weliswaar zal er via de novelle/Herzieningswet door de minister een "stok achter de deur" geplaatst worden, maar het bestuur meent dat permanente educatie benaderd moet worden vanuit de positieve intentie van elke toezichthouder om bij te blijven en zich bij te scholen om zijn/haar taak goed te kunnen uitoefenen. Het voorgestelde PE-systeem is daarom niet vrijblijvend, maar is gebaseerd op de eigen verantwoordelijkheid van elke toezichthouder.

VOORSTEL PE-SYSTEEM VOOR COMMISSARISSEN² BIJ WONINGCORPORATIES (A)

Commissarissen oefenen hun taak uit in een complexe wereld die snel verandert, en moeten zich blijven ontwikkelen om bij de tijd te blijven. Een commissaris die zijn of haar deskundigheid en competenties voortdurend ontwikkelt, functioneert effectiever als lid van de RvC. En dat komt de raad als geheel en daarmee het toezicht op de corporaties ten goede. Commissarissen zijn zich hier van bewust en voor de meeste commissarissen maakt deze inspanning al een normaal onderdeel uit van hun functievervulling.

De VTW stimuleert op verschillende manieren de verdere professionalisering van de bij haar aangesloten leden. Onder andere via het aanbieden van eigen professionaliseringsactiviteiten en -instrumenten en via structuur ten behoeve van de permanente educatie - PE-systeem - zoals beschreven in deze notitie. Hiermee wil de VTW haar leden een helpende hand bieden voor effectieve permanente educatie.

1. PE-verplichting

Aantal PE-punten

De PE-verplichting is voor alle leden gelijk, ongeacht hun functie, de grootte van de corporatie of het aantal commissariaten bij woningcorporaties: voor de kalenderjaren 2015 en 2016 tezamen geldt een PE-verplichting van minimaal 10 PE-punten en vervolgens, tot en met 2018, per kalenderjaar minimaal 5 PE-punten. Hierbij staat 1 PE-punt voor 1 vol uur feitelijk didactisch contact. De PE-verplichting vanaf 2019 wordt vastgesteld door de AV, op basis van de evaluatie door de PE-commissie.

De PE-verplichting wordt, afhankelijk van de ingangsmoand van zijn of haar benoeming tot commissaris of het VTW-lidmaatschap indien deze later ingaat dan de benoeming, naar rato vastgesteld. Afronding vindt plaats naar beneden op het gehele getal.

Een lid kan de in enig jaar behaalde PE-punten boven de PE-verplichting meenemen naar het volgende jaar.

Ontheffing en uitstel

Een lid kan om (geheel of gedeeltelijke) uitstel of ontheffing verzoeken van zijn of haar PE-verplichting op grond van bijzondere gronden en omstandigheden. Verzoeken tot uitstel of ontheffing worden alleen in hoogst uitzonderlijke gevallen toegekend.

Op voorhand is geen lijst te maken van overwegingen die daarbij een rol spelen. Bij de evaluatie in 2018 moet bekeken worden of deze hardheidsclausule nog nadere regeling vraagt.

PE-puntenregeling

Een lid kent zelf PE-punten toe aan gevolgde PE-activiteiten, achteraf te toetsen door de PE-commissie. Hierbij geldt:

- Voor deelname aan een PE-activiteit: één (1) contactuur wordt gewaardeerd met één (1) PE-punt. Eén contactuur staat voor 60 minuten feitelijk didactisch contact. Voorbereiding, zelfstudie, huiswerk, reistijd, pauze, netwerken e.d. zijn hierin niet begrepen. Afronding vindt plaats naar beneden op het gehele getal.
- Voor deelname aan een PE-activiteit die is geaccrediteerd of wordt aangeboden door een aanbieder die is geaccrediteerd: de PE-activiteit wordt gewaardeerd met het aantal PE-punten dat door de aanbieder of accreditatieorganisatie is toegekend. Hierbij gaat het om accreditatieorganisaties zoals de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants en de Nederlandse Orde van Advocaten.
- Voor deelname aan een PE-activiteit georganiseerd door de VTW, in samenwerking met de VTW of onder auspiciën van de VTW: de PE-activiteit wordt gewaardeerd met het aantal PE-punten dat door het bestuur is toegekend. De leden worden voorafgaand aan de activiteit hiervan op de hoogte gesteld.

² Waar commissaris staat kan ook toezichthouder worden gelezen en andersom.

PE-activiteiten

Een lid kan PE-punten behalen voor deelname aan PE-activiteiten gericht op:

- het functioneren als commissaris en de (door)ontwikkeling van voor een commissaris relevante competenties;
- vakkennis en (beroeps)vaardigheden op voor een commissaris relevante aandachtsgebieden.

Een lid kan dus ook PE-punten behalen voor PE-activiteiten die zijn gevolgd als commissaris binnen een andere sector, mits deze niet-branchespecifiek zijn. Bijlage 1 bevat de voorwaarden die het bestuur aan PE-activiteiten stelt om in aanmerking te komen voor toekenning van PE-punten. Een lid beoordeelt zelf of een gevolgde PE-activiteit hieraan voldoet en kent zelf PE-punten toe. De PE-commissie kan dit achteraf toetsen.

2. Verantwoording en naleving

Een lid registreert gevolgde PE-activiteiten en behaalde PE-punten in een centraal online PE-registratiesysteem. Toegang tot deze gegevens is beperkt tot het betrokken lid zelf en de PE-commissie. Het is niet de bedoeling dat iedereen bij elkaar kan kijken hoe het staat of dat de gegevens openbaar zijn. De verantwoording van commissarissen dient immers te gebeuren via het jaar verslag van de RvC.

Leden ontvangen ruim voor het einde van het kalenderjaar een bericht over de stand van zaken betreffende hun PE-verplichting.

In het jaarverslag van de RvC wordt verslag gedaan van gevolgde PE-activiteiten en behaalde PE-punten per commissaris.

3. PE-commissie

Het bestuur van de VTW stelt een PE-commissie in waarvan zowel leden als deskundigen van buiten de vereniging deel uitmaken. De commissie werkt waar nodig samen met de PE-commissie van Aedes.

De commissie houdt de naleving van de PE-verplichting bij en rapporteert hierover aan het bestuur. Zij beslist op verzoeken om ontheffing en uitstel, toetst de toekenning van PE-punten, vraagt om verduidelijking als leden en RvC's hun verantwoordelijkheid ten aanzien van permanente educatie onvoldoende lijken te nemen en spreekt hen hierop aan. De commissie kan besluiten dat door een lid onterecht PE-punten zijn toegekend en dat binnen een bepaalde termijn alsnog aan de PE-verplichting moet worden voldaan.

De commissie evalueert het PE-systeem in 2018, als de overgangstermijn voorbij is en zicht is op de effecten van de verplichte permanente educatie. Zij doet aanbevelingen voor verbetering en/of aanpassing van de regels.

De commissie richt een systeem in voor het online registreren door de leden van gevolgde PE-activiteiten en behaalde PE-punten. Zij zorgt ook voor het beheer van dit systeem.

Tegen een beslissing van de PE-commissie kan door een lid bezwaar worden gemaakt bij de PE-commissie. Indien het bezwaar wordt afgewezen, kan het lid beroep instellen bij de commissie van aanbeveling en beroep die op grond van artikel 13 lid 2 door de AV is ingesteld. Deze neemt binnen een termijn van 65 werkdagen, te rekenen vanaf de datum van ontvangst van het beroepsschrift, een gemotiveerde beslissing, tenzij voor de behandeling meer tijd benodigd blijkt en stelt het lid schriftelijk in kennis van haar beslissing.

4. Kosten

De kosten bestaan voornamelijk uit uren van medewerkers VTW binnen de bestaande formatie en de eenmalige kosten voor de ontwikkeling van een centraal online PE-registratiesysteem (eenmalig €15.000). Out of pocketkosten zijn vooral de hostingkosten (€3.000 pj) en de vergoedingen voor leden van de PE-commissie (€5.000 pj).

Met Aedes is overleg om te kijken of het efficiënt is om samen te werken bij de ontwikkeling van een online PE-registratiesysteem.

VOORWAARDEN AAN PE-ACTIVITEITEN VOOR TOEKENNING VAN PE-PUNTEN (B)

PE-activiteiten gericht op het functioneren als commissaris en de (door)ontwikkeling van voor een commissaris relevante competenties

1. De PE-activiteit valt in één van onderstaande categorieën:
 - **Intervisie, peer review** en soortgelijk aanbod.
 - **Coaching.**
 - **Incompany training.**
2. De PE-activiteit is gericht op één of meer van onderstaande relevante competenties voor de RvC als geheel of voor de individuele commissaris³:

Competenties voor de RvC als geheel

- **Open mind, elkaar aanspreken en je kwetsbaar opstellen;**
- **Zelfreflectie;**
- **Rolopvatting RvC.**

Competenties voor de individuele commissaris

- **(Bestuurlijke) intelligentie;**
- **(Bestuurlijke) intuïtie;**
- **Communicatie;**
- **Feedback geven;**
- **Functioneren in een team;**
- **Groepsproces begeleiden;**
- **Integriteit;**
- **Kritisch denken;**
- **Maatschappelijk handelen;**
- **Mensenkennis;**
- **Moed, lef, vasthoudendheid en doortastendheid;**
- **Onafhankelijkheid;**
- **Overleggen en vergaderen.**

3. De PE-activiteit voldoet aan bepaalde voorwaarden die per categorie verschillen.

Intervisie en peer review

Intervisie en *peer review* zijn vormen van gestructureerde feedback. Intervisie is een zelfhulpmethode waarmee commissarissen elkaar helpen om beter te worden in hun functioneren als commissaris. Dit doen zij door praktijkcasussen uit te wisselen, deze te bespreken en feedback op hun eigen handelen te krijgen zodat meerdere perspectieven, inzichten of oplossingen worden aangedragen.

Door intervisie krijgt je als commissaris inzicht, zowel in de eigen competenties en de acties die eruit (zouden moeten) volgen als in die van anderen. Zo ontwikkel je het vermogen om op beide te reflecteren, zodat je weloverwogen beslissingen kan nemen. Je kan uitleggen hoe je tot bepaalde keuzes in je handelen bent gekomen en hoe je rekening hebt gehouden met professionele standaarden en je eigen professionele waarden en normen. Door zo je eigen handelen te analyseren en bespreekbaar te maken, krijg je meer inzicht in je handelen en kun je dat aanpassen. Hierdoor kom je tot een eigen manier van professioneel gedrag.

De intervisie voldoet aan onderstaande voorwaarden:

- De intervisie gebeurt in een intervisiegroep van 5 tot 8 commissarissen van ongeveer hetzelfde kennis- en ervaringsniveau. Deze kennen elkaar bij voorkeur zo min mogelijk vanuit andere groepen.
- Intervisie heeft het meeste succes, wanneer het op systematisch wijze wordt georganiseerd. Er is een aantal methodes in gebruik. Een intervisiegroep kiest zelf een passende methode.

³ Deze opsomming is niet-limitatief; competenties kunnen ook worden afgeleid uit de strategische doelstellingen van de individuele corporatie en de omgeving waarbinnen de commissaris moet functioneren.

- De intervisie bestaat minimaal 6 bijeenkomsten over een periode van minimaal een jaar.
- De intervisie vindt plaats onder onafhankelijke en professionele begeleiding. Dit betekent dat de begeleider weet wat intervisie inhoudt en aantoonbaar in staat is het reflecterend leren in een intervisiegroep te stimuleren en te bevorderen.
- Het succes van intervisie hangt mede af van het vertrouwen tussen de deelnemers en de vertrouwelijkheid van de informatie, die men met elkaar deelt. De deelnemers en begeleider verplichten zich strikte vertrouwelijkheid in acht te nemen, zodat de inhoud van het besprokene binnen de intervisiegroep blijft.

Peer review is een vertrouwelijke toetsing van een casus uit de toezichtpraktijk van een RvC door één of meer commissarissen uit andere RvC's, gevolgd door een mondelinge terugkoppeling en een rapportage van bevindingen en aanbevelingen met als doel de kwaliteit van de toezichtpraktijk te verbeteren.

De peer review voldoet aan de volgende voorwaarden:

- De RvC formuleert de onderzoeksvraag en maakt een inhoudelijk dossier.
- De RvC stelt een competentieprofiel op voor het reviewteam.
- Het reviewteam bestaat uit een of meer commissarissen uit andere RvC's en voldoet aan het door de RvC opgestelde competentieprofiel.
- Alle betrokkenen stellen van te voren vast op welke wijze wordt omgegaan met vertrouwelijke gegevens en het gebruik maken van de uitkomsten van de review.
- Het reviewteam beoordeelt het inhoudelijke dossier en geeft een mondelinge terugkoppeling en een rapportage van bevindingen en aanbevelingen voor verbetering.

Soortgelijk aanbod. Hieronder wordt in ieder geval begrepen de begeleiding van een (zelf)evaluatie van een RvC door een commissaris van een andere RvC in het kader van de pilot van de VTW.

De begeleiding van de (zelf)evaluatie voldoet aan de volgende voorwaarden:

- De commissaris die als externe begeleider optreedt weet wat een (zelf)evaluatie inhoudt, is aantoonbaar in staat een (zelf)evaluatie te begeleiden en heeft geen banden met een of meer leden van de te evalueren RvC.
- De voorzitter van de RvC die wordt geëvalueerd treedt op als opdrachtgever en komt met de begeleider een plan van aanpak overeen, die aansluit op de doelstellingen die de RvC met de (zelf)evaluatie beoogt. Het plan van aanpak voorziet in ieder geval in een rapportage van bevindingen en aanbevelingen voor het functioneren van de RvC en de individuele leden.
- Alle betrokkenen stellen van te voren vast op welke wijze wordt omgegaan met vertrouwelijke gegevens en het gebruik maken van de uitkomsten van de (zelf)evaluatie.
- De begeleiding gebeurt met gesloten beurzen.

Coaching

De PE-activiteit voldoet aan één van onderstaande voorwaarden:

- De coach is door de NOBCO (Nederlandse Orde van Beroepscoaches) EIA (European Individual Accreditation) gecertificeerd.
- De coach is geregistreerd in het beroepsregister van de LVSC (Landelijke Vereniging voor Supervisie en Coaching).

Incompany training

De PE-activiteit voldoet aan één van onderstaande voorwaarden:

- Het programma en de leerdoelen zijn duidelijk omschreven door de aanbieder.
- De aanbieder is aangesloten bij de NRTO (Nederlandse Raad voor Training en Opleiding).

PE-activiteiten gericht op vakkennis en (beroeps)vaardigheden op voor een commissaris relevante aandachtsgebieden

1. De PE-activiteit valt in één van onderstaande categorieën:

- **Congres, cursus, leergang, lezing, seminar, symposium, themabijeenkomst, training, workshop** en soortgelijk aanbod, gericht op vakkennis en (beroeps)vaardigheden **via open inschrijving**.
- **Incompany lezing, training, workshop** en soortgelijk aanbod, gericht op vakkennis en (beroeps)vaardigheden.

2. De PE-activiteit richt zich op één of meer van onderstaande aandachtsgebieden⁴:

Aandachtsgebieden

- Kennis over de **corporatiebranche**: inrichting en functioneren van corporaties, de markt van corporaties, externe stakeholders.
- Kennis van voor corporaties **relevante wet- en regelgeving en overheidsbeleid**.
- Inzicht in **corporate governance** in het algemeen en de taken van de RvC in het bijzonder.
- Kennis en instrumenten met betrekking tot **volkshuisvestelijk toezicht**.
- Kennis en instrumenten ten behoeve van **financieel toezicht**.
- Kennis en instrumenten met betrekking tot de **rol van en relatie met de externe accountant**.
- Kennis en handvatten voor de **relatie met stakeholders**.
- Kennis en handvatten voor **strategieontwikkeling** bij corporaties.
- Kennis op het gebied van **organisatievraagstukken** relevant voor corporaties.
- **Juridische aspecten betreffende de rol van de RvC**.
- Kennis en instrumenten betreffende de **werkgeversrol van de RvC**.
- Kennis en instrumenten betreffende **projectontwikkeling en vastgoedtransacties**.
- Kennis en instrumenten betreffende **risicomanagement**.
- Kennis en instrumenten betreffende **IT en innovatie met IT**.
- Inzicht en vaardigheden met betrekking tot **externe (crisis)communicatie en reputatiemanagement**.
- Inzicht en vaardigheden op het gebied van **board dynamics van de RvC**.
- Instrumenten en vaardigheden voor **(zelf)evaluatie van de RvC**.

4. De PE-activiteit voldoet aan bepaalde voorwaarden die per categorie verschillen.

Congres e.d. via open inschrijving

De PE-activiteit voldoet aan één van onderstaande voorwaarden:

- Het programma, de doelgroep en de leerdoelen zijn duidelijk omschreven door de aanbieder.
- De aanbieder is aangesloten is bij de NRTO (Nederlandse Raad voor Training en Opleiding).
- De PE-activiteit is geaccrediteerd of wordt aangeboden door een aanbieder die is geaccrediteerd door een accreditatieorganisatie zoals de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants of Nederlandse Orde van Advocaten.

Incompany lezing e.d.

De PE-activiteit voldoet aan onderstaande voorwaarde:

- Het programma en de leerdoelen zijn duidelijk omschreven door de aanbieder.
- De aanbieder is aangesloten is bij de NRTO (Nederlandse Raad voor Training en Opleiding).

⁴ Deze opsomming is niet-limitatief.

Wijziging Huishoudelijk Reglement door opname van een artikel over permanente educatie (C)

1. De leden van de vereniging zijn gehouden zich te ontwikkelen door middel van permanente educatie.
2. Zij dienen daartoe jaarlijks ten minste een door de algemene vergadering vast te stellen hoeveelheid educatie te volgen.
3. De algemene vergadering kan bepalen dat als door een lid in enig jaar meer dan de minimaal vereiste educatie wordt genoten, het meerdere naar het volgende jaar kan worden meegenomen.
4. Het bestuur stelt regels op over permanente educatie ter uitvoering van lid 1.
5. Het bestuur stelt een PE-commissie in waarvan zowel leden als deskundigen buiten de kring van de vereniging deel uitmaken.